

EL FRONT ÚNIC I EL COMUNISME A FRANÇA

Lev Trotski

2 de març de 1922

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es – des de:
<http://grup-germinal.org/?q=node/185> ; <http://grup-germinal.org/>

I.- Consideracions generals sobre el Front Únic

1.- L'objectiu del Partit Comunista és dirigir la revolució proletària. A fi de portar al proletariat a la conquesta directa del poder i per tal d'assolir-la, el Partit Comunista ha de recolzar-se en la indiscutible majoria de la classe obrera.

Mentre no tinga aquesta majoria ha de lluitar per aconseguir-la.

No pot esperar aconseguir-ho si no constitueix una organització independent, proveïda d'un programa clar i d'una severa disciplina interior. Per això, ha hagut de separar-se ideològicament, a més de mitjançant la seua organització, dels reformistes i dels centristes que no aspiren a la revolució proletària, ni saben ni volen preparar les masses per a aquesta revolució i s'oposen a aquest treball a través de tota la seua forma d'actuar. Aquells militants del Partit Comunista que deploren l'escissió en nom de la unitat de les forces i de la unitat del front obrer, mostren amb això mateix que no comprenen ni l'ABC del comunisme i que només a causa de circumstàncies fortuïtes pertanyen al Partit Comunista.

2.- El Partit Comunista, en haver-se assegurat una completa independència gràcies a la unitat ideològica dels seus militants, lluita per tal d'ampliar la seua influència sobre la majoria de la classe obrera. Aquesta lluita pot ésser més o menys lenta o ràpida, seguint les circumstàncies i la coherència, més o menys gran, de la tàctica amb l'objectiu.

Però és evident que la lluita de classe del proletariat no cessa en aquest període de preparació de la revolució.

Els conflictes entre la classe obrera i els patrons, la burgesia o l'estat, sorgeixen i es desenrotllen sense aturar-se a causa de la iniciativa d'una o altra de les parts.

En aquests conflictes, al igual si afecten els interessos vitals de tota la classe obrera o els de la seua majoria o sols un fracció d'aquesta classe, les masses

obreres senten la necessitat de la unitat en les accions, de la unitat tant en la defensiva contra l'atac del capital com en la unitat en l'ofensiva contra aquest. El partit que contraposa mecànicament aquestes aspiracions de la classe obrera a la unitat d'acció serà condemnat, irremeiablement, per la consciència obrera.

Així, doncs, la qüestió del front únic, tant pel seu origen com per la seua essència, no és únicament una qüestió sobre les relacions entre les fraccions parlamentàries comunista i socialista, entre els comitès centrals d'un partit o un altre, en l'*Humanité* i *Le Populaire*. El problema del front únic sorgeix de la necessitat d'assegurar-li a la classe obrera la possibilitat d'un front únic en la lluita contra el capital malgrat la fatal divisió en l'època actual de les organitzacions polítiques que es recolzen sobre la classe obrera.

Per aquells que no ho comprenen, el partit només és una associació de propaganda i no una organització d'acció de masses:

3.- En el cas en què el Partit Comunista només representa encara una minoria numèricament insignificant, la qüestió de la seua actitud envers el front de la lluita de classes no té una importància decisiva. Sota aquestes condicions, les accions de masses seran dirigides per les antigues organitzacions, que, en virtut de les seues tradicions encara potents, continuen exercint un paper decisiu. D'altra banda, el problema del front única no es planteja als països en què, com per exemple en Bulgària, el Partit Comunista apareix com l'única organització que dirigeix la lluita de les masses treballadores. Però on el Partit Comunista constitueix una gran força política, sense haver abastat encara un valor decisiu, on comprèn la quarta o tercera part de l'avantguarda proletària, la qüestió del front únic s'hi planteja amb tota la seua agudesia.

Si el partit conté la tercera part o la meitat de l'avantguarda del proletariat (s'hi dedueix que l'altra meitat o les altres dues terceres parts formen part de les organitzacions reformistes o centristes). Però és evident que els obrers que encara recolzen als reformistes i als centristes estan també tan interessats com els comunistes en la defensa de millors condicions d'existència material i en millors possibilitats de lluita. Cal, doncs, aplicar la nostra tàctica de tal manera que el Partit Comunista, que és l'encarnació del futur de la classe obrera sencera, no aparega avui en dia (i sobretot que no ho siga en els fets) com un obstacle a la lluita quotidiana del proletariat.

El Partit Comunista ha de fer encara més: ha de prendre la iniciativa per a assegurar la unitat d'aquesta lluita quotidiana. Únicament així s'aproparà a aqueixes dues terceres parts que encara no marxen amb ell i que no hi tenen encara confiança perquè no l'entenen. Només per aquest mitjà els conquerirà.

4.-Si el Partit Comunista no hagués trencat radicalment i decisiva amb els socialdemòcrates, mai hauria esdevingut el partit de la revolució proletària. No hauria pogut fer ni el primer pas seriós en la via de la revolució. Hauria estat per a sempre una vàlvula de seguretat parlamentària de l'estat burgès.

No comprendre-ho és ignorar la primera lletra de l'alfabet del comunisme.

Si el Partit Comunista no cerqués les formes d'organització susceptibles de fer possible en cada moment determinat les accions comunes concertades entre les masses obreres comunistes i no comunistes (incloent-hi les socialdemòcrates), donaria prova, per això mateix, de la seua incapacitat per a conquerir la majoria de la classe obrera mitjançant accions de masses. Degeneraria en una societat de propaganda comunista i mai es desenvoluparia com a partit per a la conquesta del poder.

No és suficient de tenir un matxet, és necessari esmolar-lo. No és suficient d'esmolar-lo, cal saber servir-se'n.

No és suficient de separar els comunistes dels reformistes i lligar-los mitjançant la disciplina de l'organització, l'organització ha d'aprendre a dirigir totes les accions col·lectives del proletariat sota totes les circumstàncies de la seua lluita vital.

Aquesta és la segona lletra de l'alfabet comunista.

5.- La unitat del front inclou només les masses obreres o també n'inclou els caps oportunistes?

Aquesta pregunta és el fruit d'un malentès.

Si haguérem pogut unir les masses obreres al voltant de la nostra bandera, o de les nostres consignes normals, empentint les organitzacions reformistes, partits o sindicats, seria, certament, la millor de les coses. Però en aqueix cas la qüestió del front no es plantejaria ni fins i tot sota la seua forma actual.

La qüestió del front únic es planteja perquè fraccions força importants de la classe obrera pertanyen a les organitzacions reformistes o les recolzen. La seua experiència actual no és encara suficient per a fer-les abandonar-les i organitzar-se amb nosaltres.

És possible que darrere d'accions de masses que estan a l'ordre del dia es produïska un gran canvi. És justament el que volem. Però encara no hi hem arribat. Els treballadors organitzats encara es troben dividits en tres grups. Un

d'aquests grups, el comunista, tendeix a la revolució social i, precisament per aquest motiu, recolza tot moviment (àdhuc parcial) dels treballadors contra els explotadors i contra l'estat de la burgesia.

Un altre grup, el grup reformista, tendeix a la pau amb la burgesia. Però, a fi de no perdre la seua influència sobre els obrers, es veu forçat, contra la ferma voluntat dels seus caps, a recolzar els moviments parcials dels explotats contra els explotadors.

En fi, el tercer grup, centrista, oscil·la entre els dos altres no tenint valor propi. D'esta manera, les circumstàncies fan possibles, en tota una sèrie de qüestions vitals, les accions comunes dels obrers units en aquests tres tipus d'organitzacions, com també de les masses no organitzades que els recolzen.

No sols els comunistes no han d'oposar-se a aquestes accions comunes sinó que, per contra, han de prendre la iniciativa justament perquè com més grans són les masses atretes al moviment més alta esdevé la consciència de la seua potència, més segura esdevé de si mateixa, i més es converteixen les masses en capaces d'anar cap avant, per molt modestes que hagen estat les consignes inicials de la lluita. Açò vol dir també que l'ampliació del moviment a les masses acreix el seu caràcter revolucionari i crea condicions més favorables per a les consignes, als mètodes de lluita i, en general, a la direcció del Partit Comunista.

Els reformistes temen al potencial impuls revolucionari del moviment de les masses; la tribuna parlamentària, les oficines sindicals, els jutjats, les avantcambres dels ministeris són els seus llocs favorits.

Nosaltres, per contra, estem interessats per damunt de qualsevol altra consideració, en obligar els reformistes a sortir dels seus amagatalls i a situar-los a la nostra vora al front de les masses en lluita. Amb una bona tàctica açò només pot succeir en benefici nostre.

El comunista que en dubta o té por s'assembla a un nedador que haja aprovat les tesis sobre el millor mètode de natació però que no s'arrisca a llançar-se a l'aigua.

6.- La unitat del front suposa per la nostra banda, doncs, la decisió de fer concertar pràcticament les nostres accions, dins de determinats límits i en qüestions determinades, amb les organitzacions reformistes en tant que aquestes representen encara avui en dia la voluntat de fraccions importants del proletariat en lluita

Però és que no ens hem separat de les organitzacions reformistes? Sí, perquè no estem d'acord amb elles en les qüestions fonamentals del moviment obrer.

I, no obstant això, cercarem un acord amb elles?

Sí, cada vegada que la massa que les segueix estiga presta a actuar de concert amb la massa que ens segueix a nosaltres i cada vegada que els reformistes es vegin més o menys forçats a convertir-se en l'instrument d'aquesta acció.

Però diran que després d'haver-nos-hi separat en tenim necessitat?

Sí, els seus oradors podran dir-ho. I alguns d'entre nosaltres podran horroritzar-se'n. Quant a les grans masses obreres, fins i tot aquelles que no ens segueixen i que no comprenen els nostres objectius però que veuen l'existència paral·lela de dues o tres organitzacions obreres, aquestes masses deduiran de la nostra conducta que, tanmateix la nostra divisió, tendim amb totes les nostres forces a facilitar-les la unitat d'acció.

7.- La política del front únic, no obstant això, no tanca en si mateixa garanties per a la unitat de fet en totes les accions. Al contrari, en nombroses ocasions, potser en la major part d'elles, l'acord de les diferents organitzacions només arribarà a complir-se fins a la meitat o en res. Però és necessari que les masses en lluita puguin convèncer-se en totes les ocasions que la unitat d'acció a fracassat no per culpa de la nostra intransigència formal sinó per culpa de l'absència de vertadera voluntat de lluita dels reformistes.

Tancant acords amb altres organitzacions ens imposem, sense cap dubte, determinada disciplina d'acció. Però aquesta disciplina no pot tenir un caràcter absolut. Si els reformistes sabotegen la lluita, s'oposen a la disposició de les masses, ens reservem el dret de sostenir l'acció fins al final, prescindint dels nostres aliats temporals, com a organització independent.

Una aferrissada renovació de les lluites entre nosaltres i els reformistes podrà ésser el resultat. Però açò no serà una simple repetició de les mateixes idees en un cercle tancat, açò significarà (si la nostra tàctica és bona) una ampliació de la nostra influència entre nous mitjans proletaris.

8.-Veure en aquesta política un apropament al reformisme només pot fer-se des del punt de vista d'un periodista que creu allunyar-se del reformisme, quan el critica sense sortir del despatx de redacció i que té por d'enfrontar-s'hi davant les masses obreres per tal de subministrar a aquestes masses la possibilitat de comparar el comunista i el reformista davall condicions d'igualtat de l'acció de les masses. De fet, sota aquest temor (que pretén ésser revolucionari) a

l'“apropament” s’hi dissimula un fons de passivitat política que tendeix a servir l’estat de coses, en el qual els comunistes com els reformistes tenen cadascun el seu cercle d’influència, el seu auditori, la seua premsa, i en el que tot açò és suficient perquè tant uns com altres es facen la il·lusió d’una lluita política seriosa.

9.- Hem trencat amb els reformistes i amb els centristes per a tenir llibertat per a criticar les traïcions, la indecisió de l’oportunisme en el moviment obrer. Tot el que limités la nostra llibertat de crítica i d’agitació seria, doncs, inacceptable per a nosaltres. Participem al front únic però no podem dissoldre-nos-hi en cap dels casos. Intervenim com una divisió independent.

Justament en l’acció es on les grans masses s’han de convèncer que nosaltres lluitem millor que els altres, que veiem més clar, que som més valents i més decidits. Així apropem l’hora del front únic revolucionari, sota la direcció sense discussions dels comunistes.

II.- Els reagrupaments en el moviment obrer francès

10.- Si volem examinar la qüestió del front únic en relació amb França tenint en compte les tesis formulades més amunt, tesis que es dedueixen de tota la política de la Internacional Comunista, hem de preguntar-nos si a França estem davant una situació tal que els comunistes representen, des del punt de vista de les acció pràctiques, “una quantitat insignificant” o bé, per contra, agrupen la majoria dels obrers organitzats o, fins i tot, tenen una posició intermèdia, és a dir: si són prou forts perquè la seua participació en el moviment de masses tinga un gran valor però no prou com per a concentrar en els seues mans la direcció sense discussió. I és ben cert que en França estem en presència del tercer cas.

11.-En l’àmbit de l’organització política, la preponderància dels comunistes enfront dels reformistes és indiscutible. L’organització i premsa comunistes són incomparablement més fortes, més riques i vives que l’organització i la premsa dels anomenats “socialistes”.

Però aquesta preponderància indiscutible està lluny d’èsser suficient per a assegurar-li al Partit Comunista francès la direcció completa, sense discussió, del proletariat francès a causa de la força de les tendències antipolítiques i dels prejudicis que pesen principalment sobre els sindicats obrers.

12.- La major particularitat del moviment obrer francès és que els sindicats obrers han estat, des de fa molt de temps, la cobertura davall la qual s’oculta un partit antiparlamentari, d’una forma especial, conegut pel nom de sindicalisme.

Els sindicalistes revolucionaris poden, en efecte, separar-se tant com vullguen de la política i del partit; mai podran negar que ells mateixos constitueixen un partit polític, que aspira a recolzar-se en les organitzacions econòmiques de la classe obrera. Hi ha bones tendències revolucionàries proletàries en aquest partit. Però també conté caràcters negatius, li manca un programa precís i una organització definida.

La qüestió es complica a causa del fet que els sindicalistes, com tots els altres reagrupaments de la classe obrera, estan dividits després de la guerra en reformistes que recolzen la societat burgesa i, altres que han passat, personificant els millors elements, de banda del comunisme.

I la tendència al manteniment de la unitat del front ha inspirat, precisament, no sols als comunistes sinó també als sindicalistes revolucionaris, la millor tàctica en la lluita a favor de la unitat de l'organització sindical del proletariat francès. Pel contrari, Jouhaux, Merrheim i *tutti quanti* s'han endinsat en la via de l'escissió, impel·lits per l'instint dels qui es veuen en fallida, que senten que no podran sostenir davant la massa obrera la competència dels revolucionaris en l'acció. La lluita, d'una colossal importància, que es mena avui en dia en tot el moviment sindical francès, entre els reformistes i els revolucionaris, se'ns presenta com una lluita a favor de la unitat de l'organització sindical i, alhora, a favor de la unitat del front sindical.

III.- Moviment sindical i Front Únic

13.- El comunisme francès es troba, en allò que concerneix la idea del front únic, en una situació excepcionalment favorable. El comunisme francès ha assolit conquerir, en els marcs de l'organització política, la majoria del vell Partit Socialista; després de la qual cosa els oportunistes han afegit a totes les seues altres qualitats polítiques la de liquidadors d'organitzacions. El nostre partit francès ha assenyalat aquest fet qualificant l'organització socialista-reformista de dissident; aquest sol nom palesa el fet que són els reformistes els que han destruït la unitat d'acció i organització política.

14.- En el domini sindical, els elements revolucionaris, i els comunistes els primers, no han d'ocultar a la seua pròpia mirada ni a la dels seus enemics la magnitud de la profunditat de les diferències de punts de vista entre Moscou i Amsterdam, diferències que no són en absolut el resultat de simples corrents d'opinió a les files del moviment obrer sinó el reflex de l'antagonisme entre la burgesia i el proletariat. Però els elements revolucionaris, és a dir, abans que res, els elements comunistes conscients, mai han preconitzat la sortida dels sindicats o l'escissió de l'organització sindical. Aquesta consigna caracteritza els agrupaments sectaris i localistes del KAPD, determinats grups "llibertaris" en França, que mai han exercit influència entre les masses populars, que no

tenen ni l'esperança ni el desig de conquerir-la, sinó que es confinen en petites parròquies ben definides. Els elements vertaderament revolucionaris del sindicalisme francès han sentit instintivament que no es pot conquerir la classe obrera en el moviment sindical si no s'oposen els punts de vista revolucionari i els mètodes revolucionaris al punt de vista i mètodes dels reformistes en el domini de l'acció de masses, defensant al mateix temps amb la major energia la unitat d'acció.

15.- El sistema de nuclis en l'organització sindical, que han adoptat els revolucionaris, representa la forma de lluita més natural per a aconseguir la influència ideològica i a favor de la unitat del front aplicable sense destruir la unitat de l'organització.

16.- Semblant els reformistes del Partit Socialista, els reformistes del moviment sindical han pres la iniciativa de la ruptura. Però precisament l'experiència del Partit Socialista els ha suggerit que el temps treballa a favor del comunisme i que es pot contrarestar la influència de l'experiència i del temps afanyant la ruptura. Veiem, per part dels dirigents de la CGT, tot un sistema de mesures tendents a desorganitzar l'esquerra, a privar-la dels drets que li confereixen els estatuts dels sindicats i, en fi, a excloure-la (contràriament als estatuts i usos) de tota organització sindical.

D'altra banda, veiem l'esquerra revolucionària defensant els seus drets, en l'àmbit de les formes democràtiques de l'organització obrera, i oposant-se a l'escissió decretada pels dirigents confederals mitjançant la crida a les masses a favor de la unitat sindical.

17.- Tot obrer conscient ha de saber que quan els comunistes no eren més que la sisena o la tercera part del Partit Socialista, no pensaven en absolut en l'escissió, fermament convençuts que la majoria del partit no trigaria en seguir-los. Quan els reformistes foren reduïts a una tercera part, produïren l'escissió, no tenint cap esperança de conquerir la majoria en l'avantguarda proletària.

Tot obrer conscient ha de saber que quan els elements revolucionaris s'enfrontaren al problema sindical, el resolgueren, a l'època en que només eren una ínfima minoria, en el sentit del treball en les organitzacions comunes, convençuts que l'experiència de l'època revolucionària portaria ràpidament la majoria dels sindicats a l'adopció del programa revolucionari. Quan els reformistes veieren créixer l'oposició revolucionària als sindicats feren ús, immediatament, de les mesures d'expulsió i de l'escissió perquè no tenien cap esperança en reconquistar el terreny perdut.

D'aquí s'extrauen nombroses deduccions de gran importància:

- 1) Les diferències existents entre nosaltres i els reformistes reflecteixen en la seua essència l'antagonisme entre la burgesia i el proletariat;
- 2) La democràcia mentidera dels enemics de la dictadura proletària queda desemmascarada completament ja que no estan disposats a admetre els mètodes de la democràcia obrera, no sols en el marc de l'estat sinó, també, en el marc de l'organització obrera: quan aquesta democràcia es gira contra ells, se separen, com els dissidents del partit, o expulsen els seus adversaris (com a MM. Jouhaux, Dumoulin i companyia). En efecte, seria absurd creure que la burgesia consenta mai rematar la lluita amb el proletariat en el marc de la democràcia si els agents de la burgesia, en l'organització sindical i política, no aconseguen resoldre les qüestions del moviment obrer al terreny de la democràcia obrera, de la que accepten, de forma ostensible, les regles.

18.- La lluita a favor de la unitat de l'organització i acció sindicals és, d'ara en avant, un dels problemes més importants dels que es planteja el Partit Comunista. Es tracta no sols de reunir un nombre cada vegada més gran d'obrers sota el programa i la tàctica comunistes. Es tracta de més, per al Partit Comunista es tracta de cercar, mitjançant la seua acció i la dels comunistes sindicats, de reduir al mínim, en cada situació apropiada, els obstacles que l'escissió alça davant el moviment obrer. Si l'escissió de la CGT s'agreuja pròximament, malgrat tots els nostres esforços encaminats a refer la unitat, això no significaria de cap manera que la CGT Unitària, que reuneix la meitat o més de la meitat del total dels sindicats, hauria de continuar el seu treball ignorant l'existència de la CGT reformista. Semblant actitud impediria considerablement (si no la impedia per complet) la possibilitat d'una acció comuna del proletariat i facilitaria considerablement a la CGT reformista exercir el paper d'una Unió Cívica burgesa, que voldria exercir durant les vagues, manifestacions, etc.; li permetria portar a la CGT Unitària a accions inoportunes de què aquesta última patiria completament les conseqüències. És completament evident que totes les vegades que s'ho permetran les circumstàncies, la CGT Unitària, considerant necessari portar endavant qualsevol campanya, dirigirà obertament la CGT reformista a propostes concretes i li proposarà un pla d'accions comunes. I la CGTU no deixarà d'exercir sobre l'organització reformista la pressió de l'opinió obrera i de desemmascarar davant aquesta opinió pública les seues renúncies i dubtes.

Així, fins i tot en el cas en què l'escissió sindical s'agregés, els mètodes de lluita pel front únic servarien tot el seu valor.

19.- Es pot constatar que, en el domini més important del moviment obrer (en el domini sindical) el programa d'unitat de les accions necessita una aplicació més

continuada, més perseverant i més ferma de les consignes sota què s'ha portat a terme la nostra lluita contra Jouhaux i companyia.

IV.- La lluita política i la unitat del front

20.- En l'àmbit polític una important diferència ens colpeja en primer lloc, pel fet que la supremacia del Partit Comunista sobre el Partit Socialista, tant en organització com en matèria de premsa, n'és considerable. Hom pot suposar que el Partit Comunista és capaç, en tant que tal, d'assegurar la unitat del front polític i que no té motius per a dirigir a l'organització dissident cap proposta d'accions concretes. La qüestió així plantejada, basant-se en l'apreciació de la relació de les forces, no té res en comú amb el verbalisme revolucionari i mereix ésser examinada.

21.- Si es considera que el Partit Comunista compta al voltant de 130.000 militants, mentre que, per contra, el Partit Socialista no en té més de 30.000, l'enorme triomf de la idea comunista a França esdevé evident. Però si es comparen aquestes xifres amb els efectius globals de la classe obrera, si es té en compte l'existència de sindicats obrers reformistes, així com també l'existència de tendències anticomunistes als sindicats revolucionaris, la qüestió de l'hegemonia del Partit Comunista en el moviment obrer se'ns presenta com un problema extremadament ardu que està lluny d'haver estat resolt per la nostra preponderància numèrica sobre els dissidents. Aquests últims poden ésser, sota determinades circumstàncies, un factor contrarevolucionari a l'interior mateix de la classe obrera, força més important del que ho sembla a simple vista, si només ho jutgem a través de la debilitat de la seua organització, de la tirada i contingut ideològic del *Populaire*.

22.- Per tal d'apreciar la situació convé adonar-se, molt clarament, de la manera en què s'hi produeix. La transformació de la majoria de l'antic partit socialista en Partit Comunista ha estat el resultat del descontent i la revolta que la guerra féu néixer en tots els països d'Europa.

L'exemple de la revolució russa i les consignes de la Tercer Internacional semblaven indicar el camí que s'ha de seguir. No obstant això, la burgesia s'ha mantingut durant els anys 1919-1920 i ha restablert, a través de diversos mitjans, l'equilibri minat, no obstant això, per terribles contradiccions i que evoluciona cap a una gran catàstrofe, encara que servant avui en dia i per al període més pròxim una certa estabilitat. La revolució russa només ha assolit complir les seues tasques socialistes lentament, mitjançant un esforç màxim de totes les seues forces, superant les més grans dificultats i els obstacles posats per l'imperialisme mundial. La conseqüència n'ha estat que el primer flux de les tendències revolucionàries sense formes precises i sense esperit de crítica s'ha

vist seguit per un inevitable reflux. Sota la bandera del comunisme només està la part amb més coratge, la més decidida i més jove de la classe obrera.

Això no significa, certament, que les grans masses de la classe obrera, desenganyada en les seues esperances en la revolució immediata i en els canvis radicals, hagen tornat a les antigues posicions de preguerra. No. El seu descontent és més profund que mai, el seu odi envers els explotadors és més agut encara. Però estan políticament desorientades, cerquen, sense trobar-la, la via, contemporitzen passivament amb brusques oscil·lacions a una banda o a una altra, segons les circumstàncies. La gran reserva d'elements passius, desorientats, podria ésser àmpliament utilitzada contra nosaltres davall determinades conjuntures.

23.- Per a recolzar el Partit Comunista es necessita activitat i dedicació. Per a recolzar els dissidents és necessari, i suficient, de ser passiu i trobar-se desorientat. És completament natural que la part activa revolucionària de la classe obrera subministre, servant les proporcions, un nombre més gran de militants al Partit Comunista que la part passiva, desorientada, subministra al partit dels dissidents.

Igual ocorre en la premsa. Els elements indiferents lligen poc. La baixa xifra de tirada i el contingut buit del *Populaire* reflecteixen igualment la disposició d'esperit de determinada part de la classe obrera. La supremacia completa en el partit dels dissidents dels intel·lectuals professionals sobre els obrers no entra en contradicció amb el nostre diagnòstic i el nostre pronòstic: ja que la fracció poc activa de la classe obrera, en part decebuda i en part desorientada, és, justament i sobretot a França, la que constitueix una reserva en què s'hi alimenten les camarilles polítiques, formades d'advocats i periodistes, d'eixarmadors reformistes i de xarlatans parlamentaris.

24.- Si es considera l'organització del partit com a un exèrcit actiu i la massa obrera no organitzada com a les seues reserves i si s'admet que el nostre exèrcit actiu és tres o quatre vegades més fortes que l'exèrcit actiu dels dissidents, podria ocórrer que sota determinades circumstàncies les reserves es repartiren entre nosaltres i els socialreformistes en una proporció força poc avantatjosa per a nosaltres.

25.- La idea d'un bloc d'esquerres sura en l'ambient polític francès. Després del nou període de poincarisme, que és l'assaig fet per la burgesia per a presentar-li al poble el plat recalfat de les il·lusions en la victòria, una reacció pacifista als cercles més amplis de la societat burgesa, és a dir en la petita burgesia, és força probable. L'esperança en un apaivagament general, en un acord amb la Rússia Soviètica, la possibilitat de rebre'n matèries primeres en condicions

avantatjoses, la possibilitat del pagament dels deutes, l'alleugeriment de les càrregues militars, etc., en un paraula el programa il·lusori del pacifisme democràtic pot, durant un cert temps, esdevenir el programa del bloc d'esquerres, que prendria el lloc del bloc nacional. Des del punt de vista del desenrotllament de la revolució a França, semblant canvi de règim serà un pas endavant, amb la condició expressa que el proletariat caiga com el mínim possible en les il·lusions del pacifisme petitburgès.

26.- Els reformistes dissidents seran els agents del bloc d'esquerres a la classe obrera. Com més gran siga el seu èxit, menys es veurà afectada la classe obrera per la idea i la pràctica del front obrer únic contra la burgesia. Les capes obreres desorientades per la guerra i la lentitud de la revolució poden dipositar les seues esperances en el bloc d'esquerres com a mal menor, no veient d'altres vies i pensant en no arriscar res.

27.- Un dels mitjans més segurs de contrarestar les tendències i les idees del bloc d'esquerres a la classe obrera, és a dir del bloc dels obrers amb una part de la burgesia contra una altra part d'aquesta, és defensar amb resolució i perseverança la idea del bloc de tots els partits de la classe obrera contra tota la burgesia.

28.- En allò que fa als dissidents, açò vol dir que no hem de permetre'ls mantenir sense perill una posició d'expectativa vacil·lant en les qüestions relacionades amb la lluita del moviment obrer ni de gaudir de la protecció dels opressors de la classe obrera expressant, alhora, la seua simpatia platònica amb la classe obrera. Amb altres paraules, podem i devem en totes les ocasions apropiades, proposar als dissidents anar en ajuda dels vaguistes, dels sotmesos a locaut, dels aturats, dels mutilats de guerra, et., i això d'una forma determinada, assenyalant davant de la classe obrera les seues respostes formals a les nostres peticions precises i desemmascarant-los així davant les diverses fraccions de les masses políticament indiferents o semindiferents, masses sobre què esperen recolzar-s'hi en determinades circumstàncies.

29.- Aquesta tàctica és més important en la mesura que els dissidents estan, indiscutiblement, en estreta relació amb la CGT reformista, representant junt amb ella les dues formes d'acció de la burgesia en el moviment obrer. Ataquem, així i al mateix temps, al camp sindical i al camp polític aquesta acció amb dues vessants, aplicant ací i allà els mateixos mètodes tàctics.

30.- La lògica irrefutable de la nostra acció s'expressa així: "Reformistes del sindicalisme i del socialisme (els diem davant de les masses) realitzeu l'escissió, als sindicats i en el partit, en nom d'idees i mètodes que nosaltres creiem erronis i criminals. Vos demanem, almenys quan es plantegen problemes parcials,

immediats i concrets en l'acció de la classe obrera, que no foteu pals en les rodes, que feu possible la unitat d'acció. En aquest cas concret vos proposem tal programa de lluita.”

31.- Igualment en el domini de l'acció parlamentària o municipal, podem aplicar amb èxit el mètode indicat. Els diem a les masses: “els dissidents han escindit el partit obrer perquè no volen la revolució. Seria una bogeria comptar amb la seua col·laboració per a l'obra de la revolució proletària. Però estem disposats a concloure amb ells determinats acords al parlament igual que fóra del parlament, cada vegada que, en haver escollit entre els interessos particulars de la burgesia i els interessos del proletariat, ens garantisquen optar per aquests darrers. Els dissidents només poden fer-ho renunciant a l'aliança amb els partits burgesos, renunciant al bloc d'esquerres i entrant en el bloc del proletariat. Si els dissidents són capaços d'acceptar aquestes condicions, els elements obrers que els segueixen aviat seran absorbits pel Partit Comunista. Però precisament per aquesta raó, els dissidents no acceptaran aquestes condicions. Amb altres paraules, a les qüestions plantejades netament i clara, al requeriment de pronunciar-se a favor del bloc amb la burgesia o a favor del bloc amb la classe obrera (sota condicions concretes i molt clares de la lluita de classes) es veuran forçats a respondre que prefereixen el bloc amb la burgesia.

Tal resposta no deixarà de tenir males conseqüències per a ells entre les masses amb el suport de les quals compten.

V.- Les qüestions internes del Partit Comunista

32.- La política que acabem d'esbossar suposa sense dubtes una independència completa de l'organització, una completa claredat ideològica i una gran fermesa revolucionària per part del Partit Comunista.

Així, per exemple, hom no pot menar endavant amb èxit complet una política que tendeix a desacreditar l'ideal del bloc d'esquerres a la classe obrera, si a les files del nostre mateix partit es troben homes que gosen defensar obertament el programa actual de la burgesia. L'expulsió incondicional i inflexible de tots els que preconitzen el bloc d'esquerra esdevé un dels deures elementals del Partit Comunista. Això netejarà la nostra política d'elements dubtosos, cridarà l'atenció dels obrers avançats sobre l'agudesa de la qüestió del bloc d'esquerra i mostrarà que el Partit Comunista es pren seriosament totes les qüestions que amenacen la unitat revolucionària de les accions del proletariat contra la burgesia.

33.- Aquells que intenten servir-se de la idea del front únic per a refer la unitat amb els reformistes i els dissidents, han d'ésser exclosos inflexiblement del nostre partit perquè són en el nostre interior els agents dels dissidents i

enganyen els obrers sobre els vertaders causants de l'escissió i sobre les seues causes. Aquests, en compte de plantejar amb justesa la qüestió de la possibilitat de tals o tals altres accions pràctiques a portar a terme d'acord amb els dissidents, tanmateix el seu caràcter petit burgès, demanen al nostre partit que renunciï al seu programa pràctic i als mètodes revolucionaris. La inflexible exclusió d'aquests elements mostrar millor que res que la tàctica del front únic no té res que s'assemble a una capitulació o a la pau amb els reformistes. La tàctica del front únic li imposa al partit una completa llibertat de maniobra, flexibilitat i decisió. I això només és possible si el partit proclama en totes les ocasions, clarament i neta, tot el que vol, l'objectiu a què tendeix i si realitza obertament davant de les masses les seues pròpies accions i propostes.

34.- És, doncs, completament inadmissible que determinats membres del partit publiquen pel seu propi compte òrgans polítics en què oposen les seues consignes i els seus mètodes a les tesis, als mètodes d'acció i a les propostes del partit.

Aquests membres propaguen cada dia sota l'ègida del Partit Comunista, en els mitjans en què el partit té autoritat, és a dir en el nostre propi mitjà, les idees que ens són hostils; o més encara, sembren la confusió i l'escepticisme, més malaltís que la ideologia netament hostil. Els òrgans que menen endavant aquest frau, així com els seus editors, han d'ésser expulsats del partit d'una vegada per sempre i denunciats en tota la França obrera a fi que aquesta condemne severament els contrabandistes petitburgesos que operen sota la bandera comunista.

35.- És igualment inadmissible que es publiquen en els òrgans dirigents del partit, junt amb articles defensant les tesis fonamentals del comunisme, articles que les discuteixen o neguen. És completament inadmissible, i fins i tot monstruós, que es perllongue en el partit un règim de premsa que ofereix a la massa de lectors obrers, a mena d'articles de fons, en els òrgans sotmesos a una direcció comunista, articles en què s'intenta fer-nos tornar a les posicions del més lamentable pacifisme i que prediquen als obrers, davant la triomfant violència de la burgesia, l'odi emol·lient envers tota violència. Amb el pretext de l'antimilitarisme hom lluita contra les idees de la revolució i de la insurrecció. Si després de l'experiència de la guerra i dels esdeveniments que la seguiren, sobretot a Rússia i Alemanya, encara subsisteixen, en el Partit Comunista, els prejudicis del pacifisme humanitari i si el Comitè director creu útil, de cara a la definitiva liquidació d'aquests prejudicis, obrir una discussió sobre aquesta qüestió, no és, no obstant això, possible que els pacifistes puguin aparèixer en aquesta discussió amb els seus prejudicis com una tendència admesa; han d'ésser, per contra, severament amonestats per la veu autoritzada del partit en la persona del Comitè director.

Quan el Comitè director jutge exhaurida la discussió, els intents de propagació de les idees amerades de tolstoisme o de qualsevol altra forma de pacifisme, hauran de suposar l'exclusió del partit.

36.- Es pot dir, certament, que mentre que la depuració del partit dels prejudicis del passat i la seua consolidació interna no es vegem finits serà perillós col·locar al partit en situacions en què haja d'entrar en combat amb els reformistes i els socialpatriotes. Semblant afirmació seria errònia. No pot negar-se, en veritat, el fet que el pas d'un treball de simple propaganda a la participació directa en el moviment de masses no conté en si mateix noves dificultats i, per tant, nous perills per al Partit Comunista. Però seria erroni creure que el partit pot preparar-se per a totes les proves sense aquesta participació directa en la lluita i sense entrar en contacte amb els enemics. Al contrari, només per aquesta via poden aconseguir-se una vertadera neteja interior i una vertadera consolidació del partit. Pot ocórrer que determinats elements de la burocràcia del partit o dels sindicats se senten més propers als reformistes, dels que s'han separat accidentalment, que de nosaltres. La pèrdua de tals companys de ruta no serà un mal sinó, per contra, es veurà compensada centuplicadament per l'afluència al partit dels obrers i obreres que encara segueixen els reformistes. El resultat serà una major homogeneïtzació del partit que esdevindrà més enèrgic i proletari.

VI.- Les tasques del partit en el moviment sindical

37.- Molt més important que totes les altres tasques del Partit Comunista ens sembla la de fer la major llum possible en la qüestió sindical. Sense dubtes, ens toca destruir completament i desemmascarar la llegenda propalada pels reformistes sobre els nostres pretesos plans de sotmetre els sindicats al partit. Els sindicats acullen els obrers de tots els colors polítics, sense partit, lliurepensadors, creients, etc., mentre que el partit reuneix aquells que tenen un mateix credo polític basat sobre un programa determinat. El partit no té, i no pot tenir, cap mitjà per a sotmetre des de fora els sindicats.

El partit només pot organitzar la seua influència sobre la via dels sindicats en la mesura que els seus membres hi treballen i hi facen admetre els punts de vista del partit. La seua influència sobre els sindicats depèn, naturalment, del seu nombre així com de la seua manera d'aplicar en una justa mesura, d'una forma conseqüent i apropiada, els principis del partit a les necessitats particulars del moviment sindical. El partit té el dret i el deure de plantejar-se com a objectiu d'assolir, en aquesta via, una influència decisiva en les organitzacions sindicals. Arribarà a aconseguir-ho quan el treball dels comunistes als sindicats es realitze completament i total d'acord amb els principis del partit i sota el seu permanent control.

38.- Cal que per tot arreu la consciència de tots els comunistes siga alliberada definitivament dels prejudicis reformistes, que només veuen en el partit una organització política parlamentària del proletariat. El Partit Comunista és l'organització de l'avantguarda proletària per a la direcció del moviment obrer en tots els seus dominis i, en primer lloc, en el domini sindical. Si els sindicats no estan sota la dependència del partit sinó que són organitzacions completament autònomes, els afiliats comunistes per la seua banda no poden pretendre cap autonomia en la seua activitat sindical i han de defensar el programa i la tàctica del seu partit. S'ha de condemnar severament la conducta de determinats comunistes que no sols no lluiten als sindicats a favor de la influència del partit sinó que s'oposen a una acció en aquest sentit en nom d'una falsa interpretació de l'autonomia sindical. Amb aquesta actitud faciliten als individus, grups i camarilles sense programa determinat i sense organització del partit i que utilitzen la confusió dels agrupaments ideològics i de les relacions, l'adquisició d'una influència decisiva als sindicats, on aquests elements conquereixen l'organització a fi d'alliberar la camarilla del control eficaç de l'avantguarda obrera.

Si el partit, en la seua activitat al si dels sindicats ha de fer testimoni d'una gran atenció i d'una gran paciència envers les masses sense partit i els seus representants sincers i conscienciosos; si el partit ha d'apropar-se, mitjançant el treball en comú, als millors elements del sindicalisme, i especialment als anarquistes-revolucionaris que lluiten i aprenen, no pot, per contra, patir durant més temps en el seu medi als pretesos comunistes que se serveixen de la seua qualitat de membres del partit per a desenrotllar amb més seguretat als sindicats una influència contrària al partit.

39.- El partit ha de sotmetre a una crítica continuada i sistemàtica mitjançant la premsa i els seus militants sindicats, les carències del sindicalisme revolucionari de cara a la solució dels problemes fonamentals del proletariat. El partit ha de criticar infatigablement i amb deler les debilitats de la teoria i la pràctica del sindicalisme demostrant, alhora, als seus millors elements que l'única via justa per a l'orientació revolucionària dels sindicats i del conjunt del moviment obrer, és l'adhesió dels sindicalistes revolucionaris al Partit Comunista, la seua participació en les discussions i decisions de totes la qüestions fonamentals del moviment, la seua participació en l'estudi dels nous problemes així com en la depuració del Partit Comunista i en el reforçament del seu lligam amb les masses obreres.

40.- És, en fi, completament necessari fer en el Partit Comunista francès un cens dels membres precisant la seua condició social: obrer, empleat, camperol, intel·lectual, etc., la seua relació amb el moviment sindical (si són membres d'un sindicat, si assisteixen als reunions dels comunistes, dels sindicalistes

revolucionaris, si fan aprovar les decisions del partit concernents als sindicats, etc.) i la seua relació amb la premsa del partit (quines publicacions del partit llegeixen, etc.). Aquest cens hauria d'ésser fet de manera que siga possible tenir-ne els resultats en el IV Congrés de la Internacional Comunista.

Lev Trotsky, 30 de març i 6 d'abril de 1922, *Le Bulletin Communiste*